

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1987/44

KARAR NO : 1987/48

ÖZET : Adli yargı yeri ceza mahkemesince sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra ve rilen görevsizlik kararı üzerine, sıkıyönetimin kaldırıldığı bölgedeki sıkıyönetim askeri mahkemesine gönderilen davanın 1402 sayılı kanunun 23.maddesi uyarınca Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk. TCK. 188, 258, 464. mdd.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Cumali Şengül, İmdat Oğuz, Turgay Karaca

O L A Y : Ardeşen Sorgu Hakimliği'nce 29-12-1981 günlü, esas

1979/16, karar 1981/27 sayı ile; haklarında ilk soruşturma yapılan sanıklar Cumali Şengül, İmdat Oğuz ve Turgay Karaca da dahil olmak üzere 16 sanığın, Ardeşen Lisesinde öğrenci oldukları ve aralarında siyasi görüş ayrılığı nedeniyle 29-3-1979 günü çıkan kavgada, bıçaklama, yaralama ve tabanca ile ateş etme olayları olduğu ve bu nedenle olay yerine gelen polisler karşı sanıklardan Cumali Şengülün polise mukavemet ettiği ve ayrıca öğretim özgürlüğünü engelleme ve kavgaya iştirak suçları işlediği ileri sürülerek TCK'nun 188/7., 258/1., 464., ve sanıklardan İmdat Oğuz ile Turgay Karaca'nın da kavgaya iştirak ve öğretim özgürlüğünü engelleme suçlarını işledikleri ileri sürülerek TCK'nun 188/1., 464., maddeleri ve diğer sanıkların da kararda gösterilen maddelerle teczileri istemiyle haklarında son soruşturmanın açılmasına karar verilmiştir.

Ardeşen Asliye Ceza Mahkemesi, 20-3-1986 gününde, esas 1982/5, karar 1986/20 sayı ile; tüm sanıklara atılı suçların sıkıyönetim ilânına neden olan olaylardan olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Erzincan 3.Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi; 24-9-1986 gününde, 1986/72-64 sayı ile; kendi mahkemesinin 1985/161 esas sayılı THKP/C Halkın Devrimci Öncüleri örgütüne mensup oldukları iddiasıyla, bu dava sanıklarından İmdat Oğuz, Cumali Şengül, Turgay Karaca ve Yıldız Eskiçırak haklarında, derdest dava bulunduğundan, bu sanıklar hakkındaki davayı tefrik ederek, mahkemesinin 1985/161 esas sayılı davasıyla birleştirilmesine ve diğer sanıklar hakkında ise suçun işleniş tarih ve kendi mahkemesinde görülen davalarla bağlantılı bulunmadığı cihetle görevsizliğe karar vermiştir.

Görevsizlik kararı verilen sanıklar yönünden, dosya Uyuşmazlık Mahkemesine gelmiş ve Mahkememizce 9-3-1987 gününde, 1987/24-28 sayı ile; Adli yargı yeri olan

Ardeşen Asliye Ceza Mahkemesi'nce, sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra verilen görevsizlik kararı üzerine, sıkıyönetimin kaldırıldığı Erzincan Sıkıyönetim Askeri Mahkemesine gönderilen davanın 1402 sayılı kanunun 23.maddesi uyarınca Adli Yargı yerinde görülmesi ve bu nedenle Ardeşen Asliye Ceza Mahkemesi'nin 20-3-1986 günlü, 1982/5-1986/20 sayılı görevsizlik kararının sanıklardan İmdat Oğuz, Cumali Şengül, Turgay Karaca ve Yıldız Eskiçirak dışında kalan sanıklara ilişkin kısmının kaldırılmasına karar verilmiştir.

Haklarındaki evrak tefrik edilerek, Erzincan 3.Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 1985/161 esas sayılı davası ile birleştirilen sanıklar Cumali Şengül, İmdat Oğuz, Turgay Karaca ve Yıldız Eskiçirak ile, o dosyada sanık olan İsmet Akçan, Faruk Kahya ve Yalçın Uzunhasan haklarında ise adı geçen sıkıyönetim askeri mahkemesi 5-11-1986 gününde, esas 1985/161, karar 1986/75 sayı ile; sanıklar İmdaz Oğuz, Turgay Karaca ve Cumali Şengül haklarında, yasa dışı örgüte girme suçlarından ötürü beraatlerine ve 29-3-1979 tarihinde işledikleri ileri sürülen öğretim özgürlüğünü engelleme, kavgaya iştirak ve sanık Cumali Şengülün ayrıca polise mukavemet suçları nedeniyle de, yasa dışı örgüte girme suçundan haklarında beraat kararı verildiği cihetle ve atılı bu suçların işleniş tarihi itibarıyla, görevsizliğe karar vermiştir.

Sanık Yıldız Eskiçirak hakkında ise, TCK'nun 168/2., madde ile mahkûmiyete ve bu sanığın 29-3-1979 tarihinde işlediği ileri sürülen kavgaya iştirak ve öğrenim özgürlüğünü engelleme suçu subuta ermiş ise de; mahkûm olduğu TCK'nun 168/2., maddesindeki suçun unsuru bulunduğundan, ayrıca ceza tayinine mahal olmadığına, karar vermiştir.

Böylece, sanıklar İmdat Oğuz, Turgay Karaca ve Cumali Şengül haklarında 29-3-1979 günü işledikleri ileri sürülen kavgaya iştirak, öğrenim özgürlüğünü engelleme ve Cumali Şengülün ayrıca memura mukavemet suçları yönünden, Ardeşen Asliye Ceza Mahkemesi ile Erzincan 3.Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı kanunun 14.maddesinde belirlenen olumsuz bir görev uyumsuzluğu doğmuş ve dosya Erzincan 3.Ordu Komutanlığı Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'nın 25-3-1987 gün, 1980/404-370 sayılı yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y.İsmet Ayer, Mebrure Gözdemir, Uğur Tönük, Ergun Argon, A.Vahap Özaslan ve Muammer Aksüt'ün katılmaları ile yaptığı 20-4-1987 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavıoğlu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhan-

oğlu'nun Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Sanıklara atılı suçlar, tüm yurttaki 12-9-1980 günü ilân olunan sıkıyönetimden üç aydan daha önce, 29-2-1979 tarihinde Rize İli Ardeşen İlçesinde işlenmiştir.

Olay yerinde açıklandığı üzere sanıklardan Cumali Şengüh hakkında TCK'nun 188/7., 258/1., 464., ve diğer sanıklar İmdat Oğuz ile Turgay Karaca haklarında da TCK'nun 188/1., 464., maddelerle tecziyeleri istemiyle Ardeşen Sorgu Hakimliği'nce 29-12-1981 gününde, son soruşturmanın açılmasına karar verilmiş ve Ardeşen Asliye Ceza Mahkemesi'nce 20-3-1986 gününde, görevsizlik kararı verilmiş ve Erzincan 3. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi de 5-11-1986 gününde, görevsizlik kararı vermiş ve ortaya çıkan görev uyumsuzluğunun çözümü Uyuşmazlık Mahkemesinden istenmiştir.

Rize ili Ardeşen İlçesinde işlenen ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine giren suçlar bakımından görevli ve yetkili olup, Erzincanda kurulmuş bulunan Erzincan Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi bölgesinde sıkıyönetim uygulaması 19-7-1985 gününden başlıyarak kaldırılmış olduğundan, görevli yargı yerinin belirlenmesinde 1402 sayılı kanunun 23. maddesinin gözönünde tutulması gerekir.

Anılan 23. maddeye göre, sıkıyönetimin kaldırılması durumunda sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılincaya kadar bu mahkemelerin görev ve yetkisinin devam edeceği, ancak henüz kamu davası açılmamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilen davaların durumlarına, niteliklerine, kanun hükümlerine göre ilgili mercilere gönderileceği öngörülmüş bulunmaktadır. Kanunun 23. maddesinde sözü edilen "görülmekte olan dava" deyiminin ise, sıkıyönetim askeri mahkemesine gerek iddianame, gerekse adli ceza yargılama mercilerinin verdiği görevsizlik kararı ile sıkıyönetimin kaldırılmasından önce açılmış sayılan dava olduğu, Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümünün bu konuya ilişkin olarak verdiği pek çok kararında "örneğin; resmi gazetenin 30-3-1986 günü, 19063 sayılı nüshasında yayınlanan 17-2-1986 günlü, 1986/16-20 sayılı kararı" açıklığa kavuşturulmuştur.

İnceleme konusu uyuşmazlıkta, adli yargı yeri olan Ardeşen Asliye Ceza Mahkemesince sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra görevsizlik kararı verilmiş olduğuna, sıkıyönetimin kaldırılması durumunda sadece görülmekte bulunan davalar sonuçlandırılincaya kadar görev ve yetkisi devam eden Erzincan Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde, sıkıyönetimin kaldırılış tarihinden sonra kamu davası açılmıyacağına göre, bu tarihten sonra verilen görevsizlik kararına konu olan dava için, 1402 sayılı sıkı-

yönetim kanununun 23/1.maddesinde belirtilen anlamda "görülmekte olan bir davanın" bulunduğu kabul edilemez.

Bu durumda dava,1402 sayılı kanunun 23.maddesi uyarınca Adli Yargı yerinin görevine girdiğinden,Ardeşen Asliye Ceza Mahkemesi'nin 20-3-1986 günlü,esas 1982/5,karar 1986/20 sayılı görevsizlik kararının,bu kerre sanıklar Cumali Şengül, İmdat Oğuz, ve Turgay Karacaya ilişkin kısımlarının da kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

S O N U Ç : Anlaşmazlığın,niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğine,bu nedenle Ardeşen Asliye Ceza Mahkemesi'nin 20-3-1986 günlü, esas 1982/5,karar 1986/20 sayılı görevsizlik kararının sanıklardan Cumali Şengül, İmdat Oğuz, ve Turgay Karaca'ya ilişkin kısmının kaldırılmasına,20-4-1987 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

Mebfure Gözdemir

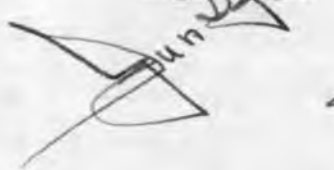
Üye

Uğur Töntük

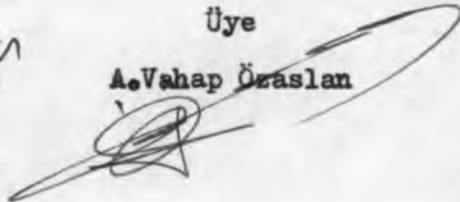
Üye

Ergun Argon

Üye

A.Vahap Özarslan

Üye

Muammer Aksüt

G/T.